

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o **maloletého A. D.**, narodeného X., bývajúceho u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Martine, so sídlom v Martine, Novomestského č. 4, dieťa rodičov: matky **A. B.**, bývajúcej v M. a otca **MVDr. M. D.**, bývajúceho v M., zastúpeného JUDr. J. C., advokátkou so sídlom v Ž., **o návrhu otca na zmenu úpravy práv a povinností rodičov voči maloletému dieťaťu**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 21 P 191/2013, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. októbra 2014 sp. zn. 7 CoP 76/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Účastníkom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin rozsudkom z 29. júla 2014 č.k. 21 P 191/2013-166 návrh otca z 10. októbra 2013 na zmenu úpravy práv a povinností vo vzťahu k maloletému A. D. zamietol. Zároveň vyslovil, že o trovách konania a o trovách štátu rozhodne osobitne. Rozhodol tak po zistení, že maloletý A. bol zverený do osobnej starostlivosti matky na základe rozsudku Okresného súdu Martin z 31. mája 2004 č.k. 20 P 81/2004 a doposiaľ nebol zmenený. V roku 2007 otec požiadal o zmenu úpravy práv a povinností k maloletému a žiadal maloletého A. zveriť do osobnej starostlivosti, jeho návrh bol v roku 2009 právoplatne zamietnutý. Maloletý je v osobnej starostlivosti matky od narodenia a neboli zistené žiadne nedostatky pri zabezpečovaní osobnej starostlivosti o neho. Vykonaným dokazovaním nebola zistená podstatná zmena pomerov na strane rodičov maloletého, ktorá by odôvodňovala zmenu osobnej starostlivosti o maloletého, a ktorá by vyvážila dôležitý faktor prispievajúci k riadnej výchove maloletého, a to stabilitu výchovného prostredia.

Na odvolanie otca Krajský súd v Žiline rozsudkom z 29. októbra 2014 sp. zn. 7 CoP 76/2014 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa správne vychádzal zo záverov znaleckého posudku vykonaného v priebehu konania, ktorý zisťoval jednak možnosti a schopnosti oboch rodičov starať sa o maloletého a zároveň zisťoval názor maloletého A.. Zo záverov znaleckého posudku vyplynulo, že obaja rodičia majú osobnostné predpoklady pre výkon starostlivosti o maloletého, jeho osobnosť je vo vývine, je primerane socializovaný so silným emočným prežívaním. V interakcii s matkou prežíva pozitívne aj negatívne citové stavy, je na ňu primerane naviazaný a prípadné odlúčenie od matky s rozšíreným stykom s otcom nie je pre neho problémom. V prípade zverenia do výchovy a osobnej starostlivosti otca by nastalo prílišné spojenie s otcom a dieťa by bolo pod jeho vplyvom, čo by v budúcnosti mohlo narušiť jeho prirodzený proces oddeľovania. Maloletý A. sa pred súdnym znalcom vyjadril tak, že chce byť rovnako s matkou ako aj s otcom, takto sa vyjadril aj pred kolíznym opatrovníkom. Sám uviedol, že si nevie predstaviť, že by bol u otca celé dva týždne a potom u matky tiež dva týždne, čo považuje za veľmi dlhý čas. Z týchto vyjadrení bolo jednoznačne preukázané, že A. má rovnaký vzťah k otcovi aj k matke a chce byť s obidvomi rodičmi. Okresný súd správne rozhodol s poukazom na závery znaleckého posudku, keď ho ponechal v osobnej starostlivosti matky. Pokiaľ otec žiadal vypočuť maloletého A., odvolací súd poukázal na to, že súd mal názor maloletého zistený jeho výsluchom súdnym znalcom, ako aj kolíznym opatrovníkom, preto považoval za nadbytočné vykonať opäť jeho výsluch a takto ho vystavovať novému stresu.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal otec dovolanie s odôvodnením, že v konaní došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom procesným postupom súdov, ktoré nevypočuli maloletého za účelom zistenia jeho názoru. Tiež vytýkal odvolaciemu súdu, že sa nevyporiadal so skutočnosťami špecifikovanými v odvolaní, nakoľko ani jeden zo súdov nebral do úvahy predložené dôkazy, ktoré jasne nasvedčovali, aký je postoj a názor dieťaťa. Súd neprihliadol na vyjadrenia otca, čím boli porušené práva dieťaťa a právom chránené záujmy maloletého a aj práva otca v spojení s ochranou najlepších záujmov maloletého. Z uvedených dôvodov žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s rozsudkom okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie okresnému súdu.

Matka maloletého vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že podľa § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné, z ktorého dôvodu navrhla dovolanie „zamietnuť“.

Kolízny opatrovník maloletého sa k dovolaniu otca nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o návrhu otca na zmenu úpravy práv a povinností vo vzťahu k maloletému A. podľa § 24 ods. 4, 5 zákona č. 36/2005 Z.z o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

Z vyššie citovaného ustanovenia vyplýva, že vo veciach upravených zákonom o rodine, s výnimkou rozsudkov o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení, nie je dovolanie prípustné. V danom prípade bola predmetom konania vec upravená zákonom o rodine (zmena úpravy práv a povinností k maloletému) a zároveň sa nejedná o žiaden z prípadov v zmysle § 238 ods. 4 O.s.p., v prípade ktorých je dovolanie prípustné, preto prípustnosť dovolania dovolateľa nevyplýva zo žiadneho ustanovenia § 238 O.s.p.

Dovolanie otca maloletého dieťaťa by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa § 237 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia však nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii procesnej vady tejto povahy, ale až reálne zistenie, že v konaní skutočne k predmetnej vade došlo.

Dovolateľ existenciu procesných väd konania uvedených v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ tvrdí, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že súdy nevypočuli maloletého a nezisťovali jeho názor a že odvolací súd o odvolaní rozhodol bez nariadenia pojednávania.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.).

Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by v konaní došlo k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom, tým že odvolací súd nenariadil ústne pojednávanie. Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. ale v ostatných prípadoch

(než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. V prejednávanej veci nič nebránilo Krajskému súdu v Žiline, aby predmetnú vec rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pričom o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku boli účastníci upovedomení spôsobom, ktorý určuje zákon (§ 156 ods. 3 O.s.p. – vid' upovedomenie o verejnom vyhlásení rozsudku založené v spise na č.l. 218).

Pokiaľ dovolateľ namieta, že súdy nevykonali všetky navrhované dôkazy (nevypočuli maloletého za účelom zistenia jeho názoru, neoboznámil sa s dokladmi, ktoré predložil súdu), dovolací súd uvádza, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a záver, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (vid' § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Po obsahovej stránke tu môže ísť prípadne o námietku, že v konaní došlo tzv. inej (než v § 237 ods. 1 O.s.p. vymenovanej) procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takáto procesná vada (i keby k nej v konaní prípadne došlo) by mohla byť síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), avšak úspešne by tento dôvod mohol byť uplatnený iba vtedy, keby dovolanie bolo prípustné (o tento prípad ale v preskúmvanej veci nejde). Tzv. iná procesná vada konania prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladá.

Neúplnosť skutkových zistení súdov alebo nesprávnosť ich skutkových záverov sa v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu nepovažuje za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (vid' napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v predmetnom konaní nedošlo k vade konania, ktorá by otcovi maloletého znemožnila realizáciu jeho procesných oprávnení a zakladala prípustnosť ním podaného dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Dovolateľom namietané nesprávne právne posúdenie veci je síce samostatným dovolacím dôvodom, ale nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 O.s.p., ktorá by zakladala prípustnosť dovolania (R 54/2012). S ohľadom na vyššie uvedené sa dovolací súd nezaoberal otázkou, či dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu spočíva

na nesprávnom právnom posúdení, pretože touto otázkou sa môže zaoberať iba vtedy, ak dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému zákon (O.s.p.) pripúšťa podať dovolanie.

Keďže prípustnosť dovolania dovolateľa nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na záver o odmietnutí dovolania sa dovolací súd nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebol otec úspešný. Dovolací súd nepriznal ostatným účastníkom náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. decembra 2015

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková